

APPGM-SDG

PERSATUAN PROMOSI
MATLAMAT PEMBANGUNAN LESTARI
PPM-023-14-07012020

LAPORAN BENGKEL PEMBANGUNAN KAPASITI KAWASAN PARLIMEN 2025 P.086 MARAN

ISI

KANDUNGAN

Kata Aluan	I
Prakata	III
Pengenalan	V
BAHAGIAN 1 Pengenalan	1
Latar Belakang	1
Objektif	3
Kaedah Pelaksanaan	4
Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan	4
BAHAGIAN 2 Aktiviti Bengkel	5
Aktiviti I : Sesi Pengenalan (<i>Ice-Breaking</i>)	5
Aktiviti II : Pendedahan Mengenai SDG	7
Aktiviti III : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Maran	9
Aktiviti IV : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan	10
BAHAGIAN 3 Hasil Dapatan	11
Hasil Dapatan Pertama : Inisiatif Semasa	11
Hasil Dapatan Kedua : Cadangan Penyelesaian Isu oleh Agensi	28
BAHAGIAN 4 Penutup	40
Penutup	40

Kata Aluan

YB Puan Young Syefura Othman

Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG;

Ahli Parlimen Bentong (P.089)

Bismillahirrahmanirrahaim.

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Salam sejahtera.

Saya berbesar hati atas penerbitan *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025*. Selaku Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG saya menyambut baik penerbitan *Kompilasi* ini, dan mengucapkan tahniah kepada pasukan Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG.

Pembangunan negara pada akhirnya harus diterjemahkan kepada perubahan yang dapat dirasakan oleh rakyat. Setiap kawasan Parlimen mempunyai realiti dan keperluan yang tersendiri. Apa yang menjadi keutamaan di sebuah kawasan mungkin berbeza daripada kawasan yang lain, bergantung kepada struktur ekonomi, keadaan sosial, alam sekitar, demografi, kemudahan serta sumber dan potensi yang terdapat di kawasan tersebut. Oleh itu, suara dan pengalaman masyarakat di peringkat tempatan perlu menjadi sebahagian daripada proses pembangunan. Dasar yang baik memerlukan pemahaman yang baik tentang realiti di lapangan, manakala penyelesaian yang berkesan memerlukan kerjasama antara mereka yang memahami dasar dengan mereka yang berhadapan secara langsung dengan isu tersebut.

Dalam hal ini, institusi Parlimen Malaysia mempunyai kedudukan yang unik. Ahli Parlimen bukan sahaja membawa suara rakyat ke institusi Parlimen, tetapi turut memainkan peranan penting dalam menghubungkan keperluan kawasan dengan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan dan pemegang taruh pembangunan yang lain. *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit

Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG menyediakan satu pentas yang penting bagi mengukuhkan hubungan tersebut. Melalui penglibatan pelbagai pihak, isu dan cabaran setempat dapat dibincangkan secara lebih terbuka dan tersusun, manakala peluang untuk membina penyelesaian secara bersama dapat dikenal pasti.

Lebih penting, proses ini menggalakkan kita untuk melihat pembangunan bukan hanya daripada sudut masalah, tetapi juga daripada sudut aset, kekuatan dan potensi yang dimiliki oleh sesebuah komuniti. *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025* ini menghimpunkan sebahagian daripada pengetahuan dan pandangan yang diperoleh melalui proses tersebut. Ia memberikan gambaran tentang cabaran yang dihadapi di peringkat tempatan, di samping mengetengahkan cadangan dan potensi penyelesaian yang telah dikenal pasti bersama oleh pemegang taruh.

Saya percaya dapatan seperti ini mempunyai nilai yang lebih luas daripada sekadar menjadi rekod sesuatu program. Ia boleh menjadi bahan rujukan dalam memahami keutamaan kawasan, memperkukuh penyelarasan antara pihak berkepentingan dan menyokong perbincangan berkaitan dasar serta pembangunan pada masa hadapan. Pembangunan mampan merupakan tanggungjawab bersama. Ia memerlukan kerajaan yang responsif, institusi yang berkesan, komuniti yang berdaya tahan serta kerjasama daripada seluruh lapisan masyarakat.

Semoga usaha yang dirakamkan melalui laporan ini dapat terus memperkukuh hubungan antara Parlimen dan masyarakat serta menyumbang kepada pembangunan yang lebih inklusif, berasaskan bukti dan benar-benar berpaksikan keperluan rakyat.

Prakata

Puan Nur Rahmah Othman

Pengarah Eksekutif APPGM-SDG

Pembangunan mampan memerlukan lebih daripada komitmen terhadap matlamat dan sasaran. Ia memerlukan keupayaan untuk memahami realiti, mengenal pasti keutamaan, menggerakkan kerjasama dan menterjemahkan pengetahuan kepada tindakan.

Dalam usaha memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) di Malaysia, APPGM-SDG mengambil pendekatan yang memberi penekanan kepada penglibatan di peringkat kawasan parlimen dan daerah. Pendekatan ini berasaskan kepada keyakinan bahawa pembangunan yang lebih berkesan perlu mengambil kira pengetahuan dan pengalaman yang wujud di peringkat akar umbi serta menyediakan ruang kepada pemegang taruh untuk menjadi sebahagian daripada proses penyelesaian.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan salah satu usaha untuk mencapai tujuan tersebut. Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah dilaksanakan dengan penglibatan Ahli-ahli Parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti dan pelbagai pemegang taruh lain.

Proses ini menghasilkan satu himpunan pengetahuan dan perspektif yang penting tentang isu pembangunan di kawasan parlimen. Lebih daripada sekadar mengenal pasti masalah, perbincangan turut memberi tumpuan kepada memahami cabaran, mengenal pasti intervensi sedia ada, memetakan pihak yang berkaitan dan meneroka penyelesaian yang berpotensi untuk dilaksanakan.

Antara perkara yang semakin jelas melalui proses ini adalah hakikat bahawa cabaran pembangunan di peringkat akar umbi lazimnya bersifat saling berkait. Isu sosial, ekonomi, alam sekitar, kesejahteraan masyarakat dan tadbir urus tidak semestinya boleh diselesaikan melalui pendekatan satu sektor atau satu agensi sahaja.

Keadaan ini mengukuhkan keperluan kepada pendekatan *whole-of-society* dan *whole-of-government*, di mana penyelesaian dibangunkan melalui kerjasama antara institusi, agensi dan komuniti. Dalam konteks ini, peranan Parlimen adalah penting sebagai ruang yang menghubungkan suara rakyat, pembuat dasar dan pihak pelaksana.

Dokumen laporan ini merupakan satu usaha untuk membawa dapatan daripada peringkat kawasan kepada gambaran yang lebih luas. Ia membolehkan persamaan isu, cabaran rentas kawasan dan potensi penyelesaian dikenal pasti, di samping memberikan perhatian kepada konteks khusus setiap lokaliti.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini juga perlu dilihat sebagai satu sumber pengetahuan berasaskan pengalaman dan realiti setempat. Dapatan yang terkandung berpotensi menyokong perbincangan yang lebih berasaskan bukti dalam merangka intervensi, memperkukuh penyelarasan antara agensi serta mengenal pasti ruang tindakan yang boleh diteruskan.

Namun, penerbitan *Kompilasi* ini bukan titik akhir kepada proses ini. Sebaliknya, ia merupakan satu titik rujukan untuk langkah seterusnya dengan menghubungkan dapatan kepada perancangan, perancangan kepada sumber, dan sumber kepada tindakan.

Dalam konteks tersebut, bengkel pembangunan kapasiti perlu difahami sebagai proses yang berterusan. Pembinaan kapasiti bukan hanya berkaitan dengan peningkatan pengetahuan, tetapi juga pembinaan hubungan, kepercayaan, keupayaan untuk bekerjasama dan kesediaan untuk bertindak secara kolektif.

APPGM-SDG merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua Ahli-ahli Parlimen, kementerian dan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti serta semua pemegang taruh yang telah memberikan masa, kepakaran dan komitmen sepanjang pelaksanaan *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan 2025*.

Semoga kompilasi ini dapat menjadi salah satu rujukan yang menyumbang kepada pengukuhan penyetempatan SDG, memperluas kerjasama antara institusi dan masyarakat, serta menyokong usaha membina pembangunan Malaysia yang lebih inklusif, berdaya tahan dan mampan.

Pengenalan

Siti Shafina Sanusi

Penolong Pengarah &

Ketua Fasilitator Latihan dan Pendidikan

Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen

APPGM-SDG

Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals - SDG*) menyediakan kerangka global bagi membentuk pembangunan yang inklusif, saksama, berdaya tahan dan mampan. Walau bagaimanapun, keberkesanan agenda tersebut bergantung kepada sejauh mana matlamat dan aspirasi global dapat diterjemahkan kepada dasar, perancangan dan tindakan yang bersesuaian dengan realiti masyarakat di peringkat tempatan.

Dalam konteks Malaysia, institusi perwakilan di peringkat parlimen merupakan antara ruang penting yang mempertemukan masyarakat, wakil rakyat, kerajaan, agensi pelaksana, pihak berkuasa tempatan dan pelbagai pemegang taruh pembangunan. Kedudukan mereka yang paling dekat dengan komuniti memberikan kelebihan kepada Ahli dan Pejabat Parlimen untuk mengenal pasti isu sebenar yang dihadapi masyarakat serta memahami keperluan dan potensi tempatan dengan lebih dekat.

Atas kefahaman tersebut, *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG dilaksanakan sebagai satu pentas untuk memperkukuh proses penyetempatan SDG melalui penglibatan dan pembelajaran bersama di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini memberi penekanan kepada peningkatan pengetahuan berkaitan SDG. Ia juga membuka ruang untuk pelbagai pemegang taruh untuk mengenal pasti isu, menganalisis cabaran, memetakan intervensi sedia ada serta meneroka penyelesaian yang berpotensi dilaksanakan secara bersama.

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah berjaya dilaksanakan di 32 kawasan parlimen yang terlibat dengan menghimpunkan pelbagai pemegang taruh daripada sektor kerajaan, pihak berkuasa tempatan, masyarakat, wakil komuniti dan pihak berkepentingan yang lain. Kepelbagaian ini penting bagi membolehkan isu

pembangunan dilihat daripada perspektif yang berbeza serta mengenal pasti ruang kerjasama yang melangkaui sempadan sektor dan institusi.

Pendekatan yang digunakan turut memberi penekanan kepada peralihan daripada pengenalanpastian isu kepada pembentukan penyelesaian. Melalui proses perbincangan secara berstruktur, peserta digalakkan untuk memahami hubungan antara isu, punca dan kesannya, mengenal pasti intervensi yang telah tersedia serta meneroka peranan pihak-pihak yang berkaitan dalam menangani cabaran tersebut.

Dapatan daripada proses ini kemudiannya dihindungkan dalam laporan dan disusun mengikut zon. Pendekatan ini membolehkan isu dan tema yang mempunyai persamaan dikenal pasti merentasi kawasan parlimen, pada masa sama mengekalkan konteks dan keunikan setiap lokaliti. Ia juga membuka ruang untuk melihat cabaran pembangunan bukan semata-mata sebagai isu yang terasing mengikut kawasan, tetapi sebagai sebahagian daripada arus atau *trend* yang mempunyai hubungan dan implikasi yang lebih luas.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini berfungsi sebagai satu bentuk dokumentasi pengetahuan dan bukti daripada peringkat tempatan. Ia merakamkan pandangan, pengalaman dan cadangan pemegang taruh yang terlibat serta menyediakan asas untuk perbincangan yang lebih tersusun berkaitan intervensi dan tindakan susulan melalui kerjasama penyelarasan.

Dalam kerangka ini, bengkel pembangunan kapasiti perlu dilihat sebagai sebahagian daripada proses *SDG localisation* yang lebih luas selain menghubungkan aspirasi pembangunan di peringkat global dan nasional dengan realiti, keutamaan serta kapasiti yang wujud di peringkat kawasan parlimen.

Akhirnya, kejayaan bengkel pembangunan kapasiti tidak hanya diukur berdasarkan bilangan bengkel atau jumlah peserta yang terlibat. Tetapi melalui sejauh mana pengetahuan dan dapatan yang dihasilkan dapat menyumbang kepada tindakan yang lebih menyeluruh, keputusan yang lebih berasaskan bukti dan pembangunan yang lebih responsif terhadap keperluan masyarakat. *Kompilasi* ini dan laporan-laporan yang dimuatkan dalamnya menjadi satu langkah dalam proses tersebut.

BAHAGIAN 1

Pengenalan

Latar Belakang

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan yang dijalankan ini adalah bertujuan untuk meningkatkan kapasiti kepimpinan dan pengetahuan agensi kerajaan mengenai SDG. Bengkel bagi Parlimen Maran telah berjaya dilaksanakan pada 17 Julai 2025 (Khamis) bertempat di Swiss Terrace, Swiss-Belhotel, Kuantan.

Seramai 21 orang peserta yang terdiri daripada pelbagai agensi kerajaan telah hadir. Bengkel ini turut mendapat sokongan penuh daripada Pejabat Daerah dan Tanah Maran. Jadual di bawah merupakan senarai agensi-agensi yang telah hadir ke bengkel ini:

BIL.	SENARAI AGENSI
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran
2.	Majlis Daerah Maran
3.	Pejabat Penghulu Mukim Luit 1
4.	Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) Daerah Maran
5.	Pejabat Perikanan Daerah Maran
6.	Ibu Pejabat Polis Daerah (IPD) Maran
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) Daerah Maran
8.	Pejabat Pertanian Daerah Maran
9.	Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) Daerah Maran

Program ini telah dikendalikan oleh 6 orang fasilitator daripada APPGM-SDG iaitu:

Siti Shafina Sanusi
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Nurmaisarah Mohd Asri
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Siti Noraiysah Rohim
Ketua Penyelidik
Parlimen Maran

Afiqah Abdul Malik
Pegawai
Ketua Jabatan Sekretariat

Dr Adawiyah
Penyelaras Tempatan
Parlimen Kemaman

Zurratul Aina
Penyelaras Tempatan
Parlimen Bera

Objektif

Objektif utama bengkel ini adalah:

- **Meningkatkan kesedaran dan pemahaman mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (SDG):** Bengkel ini bertujuan untuk memberikan pendidikan kepada peserta mengenai 17 SDG, kepentingannya di peringkat tempatan, serta kesannya terhadap kelestarian sosial, ekonomi, dan alam sekitar.
- **Menggalakkan kerjasama antara agensi dalam menangani cabaran pembangunan dan isu komuniti di peringkat tempatan:** Pengukuhan kerjasama antara-agensi dapat memanfaatkan sumber secara lebih cekap, meningkatkan keupayaan menyelesaikan masalah, serta mewujudkan penyelesaian holistik yang sesuai dengan keperluan masyarakat setempat.
- **Mengenal pasti dan menggalakkan penglibatan agensi berautoriti serta pemimpin tempatan untuk menerajui pelaksanaan SDG di peringkat akar umbi:** Mengenal pasti dan memperkasakan pemimpin tempatan, pegawai kerajaan daerah, dan wakil komuniti yang berpotensi menjadi penggerak utama SDG, memberi inspirasi kepada orang lain, serta mendorong kesan jangka panjang dalam komuniti mereka.
- **Mengintegrasikan prinsip SDG dalam proses kerja harian, tadbir urus, dan rangka dasar :** Selain meningkatkan kesedaran dan perancangan, mengamalkan prinsip SDG dalam pembuatan keputusan harian dapat memastikan kelestarian kekal sebagai keutamaan dalam pentadbiran dan pembangunan. Ini melibatkan penyelarasan dasar, prosedur kerja, dan perancangan strategik dengan sasaran SDG, sekaligus membawa kepada perubahan institusi yang dapat meningkatkan kecekapan tadbir urus, pembangunan komuniti, dan pengurusan alam sekitar secara berterusan.

Kesemua objektif ini secara kolektif menyumbang kepada membangunkan budaya kelestarian, memastikan bahawa SDG bukan sahaja difahami tetapi dilaksanakan secara aktif pada semua peringkat tadbir urus dan penglibatan komuniti.

Kaedah Pelaksanaan

Berikut merupakan kaedah penyampaian yang telah digunakan sepanjang program berlangsung:

- Syarahan interaktif
- Perkongsian pengalaman
- Aktiviti dan permainan interaktif
- Perbincangan dalam kumpulan
- Pembentangan kumpulan

Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan

Bengkel yang telah dijalankan ini merangkumi empat (4) aktiviti utama yang berikut;

- **Aktiviti I** : Sesi pengenalan 'ice-breaking'
- **Aktiviti II** : Pendedahan Mengenai SDG
- **Aktiviti III** : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Maran
- **Aktiviti IV** : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

BAHAGIAN 2

Aktiviti Bengkel

Aktiviti I : Sesi Pengenalan (*Ice-Breaking*)

Program telah dimulakan dengan sesi pengenalan (*ice breaking*) melalui permainan BINGO. Sesi ini bertujuan untuk memberi peluang kepada peserta saling berinteraksi agar mereka dapat mengenali antara satu sama lain dengan lebih dekat. Di samping itu, para peserta turut menulis nama dan agensi masing-masing pada 'name stand' yang disediakan bagi memudahkan para peserta dan fasilitator saling mengenali. Aktiviti ini bukan sahaja membantu peserta mengenali antara satu sama lain dengan lebih baik, malah ia juga mewujudkan suasana riang dan santai yang menggalakkan interaksi positif.

Aktiviti II : Pendedahan Mengenai SDG

Selepas sesi *ice-breaking*, program diteruskan dengan pengenalan Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (APPGM-SDG) dan penjelasan yang lebih terperinci mengenai 17 Matlamat Pembangunan Mampan. Sesi ini menghuraikan dengan lebih mendalam peranan penting SDG dalam pembangunan mampan serta bagaimana agensi-agensi boleh memainkan peranan aktif dalam mencapai sasaran tersebut. Para peserta turut didedahkan dengan langkah-langkah praktikal yang boleh diambil oleh agensi untuk menyelaraskan operasi dan program mereka dengan prinsip-prinsip SDG.

Pembentangan peranan agensi dan pemetaan SDG oleh peserta bengkel Parlimen Maran secara berkumpulan.

Para pemenang Kuiz Kahoot SDG Parlimen Maran

Aktiviti III : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Maran

Pengisian aktiviti bagi sesi seterusnya adalah perbincangan antara-agensi dalam mencari penyelesaian isu setempat. Pembentangan isu-isu yang diperolehi hasil daripada lawatan pemetaan isu telah disampaikan oleh Cik Siti Noraiysah Rohim, Ketua Penyelidik Parlimen Maran. Isu yang telah dipilih untuk diberi perhatian dan dibincangkan adalah seperti berikut;

BIL.	TEMA	ISU
1.	Sosial	Peluang pekerjaan dan sosio-ekonomi yang terhad - Ketiadaan sektor industri dan pusat kemahiran menyebabkan penduduk bergantung kepada pekerjaan kampung yang tidak tetap dan berpendapatan rendah - Penghijrahan belia ke bandar untuk mendapatkan pekerjaan yang baik - Wanita serta ibu tunggal kekurangan akses kepada latihan keusahawanan dan pembangunan ekonomi

Perbincangan penyelesaian isu, mengenalpasti cabaran, penyelesaian kepada cabaran serta agensi-agensi yang berkaitan dalam menyelesaikan isu peluang pekerjaan yang terhad bagi Parlimen Maran.

Aktiviti IV : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

Kumpulan Sokongan Penyampaian dan Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan satu inisiatif kolaboratif yang melibatkan kakitangan agensi kerajaan di peringkat negeri dan daerah di dalam sesebuah kawasan Parlimen bersama kumpulan pemimpin setempat dan ahli komuniti.

Kumpulan ini ditubuhkan dengan tujuan untuk memastikan pelaksanaan SDG dilaksanakan secara menyeluruh dan inklusif sehingga ke peringkat akar umbi. Ini bagi memastikan tiada individu atau kelompok masyarakat yang terpinggir atau ketinggalan dalam proses pembangunan yang dilaksanakan.

Sebagai simbolik komitmen dan sokongan terhadap penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan, bacaan ikrar telah diadakan oleh wakil-wakil agensi kerajaan yang hadir.

Bacaan Ikrar Kumpulan Sokongan Penyampaian dan Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan Parlimen Maran oleh wakil agensi yang hadir.

BAHAGIAN 3

Hasil Dapatan

Hasil Dapatan Pertama : Inisiatif Semasa

Berdasarkan aktiviti Pemetaan SDG yang telah dijalankan, beberapa inisiatif semasa telah dikenal pasti sebagai contoh kejayaan dalam mengaplikasikan prinsip SDG di peringkat Parlimen Maran. Pengenalpastian ini dilakukan melalui sesi perbincangan yang konstruktif, perkongsian maklumat yang menyeluruh serta refleksi mendalam daripada para peserta yang terlibat.

Inisiatif semasa yang dikenal pasti merupakan hasil dapatan daripada sesi perkongsian pihak agensi yang hadir, di mana mereka membentangkan tindakan serta program sedia ada yang telah dan sedang dilaksanakan dalam skop tugas harian masing-masing. Hasil dapatan ini telah disusun mengikut 5 tonggak utama SDG (*5 Pillars*) dan matlamat SDG utama bagi setiap program agensi. Rajah dibawah menunjukkan 5 tonggak utama SDG:

Hasil perbincangan bersama wakil-wakil agensi yang telah hadir, berikut merupakan senarai program-program yang dilaksanakan oleh agensi yang berkaitan di Parlimen Maran berdasarkan 17 matlamat SDG.

P1-People / Kemanusiaan

MEMBASMI SEMUA BENTUK KEMISKINAN DI SELURUH DUNIA

BIL	AGENSI	PROGRAM
1.	Jabatan Perikanan	Program Pembangunan Integrasi Akuakultur (Sistem Sangkar Bersepadu) Program ini disasarkan kepada komuniti yang mengusahakan ternakan akuakultur melalui sistem sangkar ikan sama ada ikan air tawar ataupun ikan marin. Sistem ternakan ikan sangkar juga tidak terhad kepada bentuk, saiz dan jenis selagi mana boleh dikenali sebagai Sistem Ternakan Ikan dalam Sangkar. Jabatan Perikanan Malaysia telah menetapkan sasaran pencapaian pengeluaran kumulatif hasil yang bakal diperolehi melalui program ini menjelang 31 Disember 2025 adalah sebanyak 15,000mt hasil ternakan dan menjana 2,500 peluang pekerjaan secara langsung dan tidak langsung dengan projek yang diusahakan.¹ Permohonan insentif di bawah Program Pembangunan Integrasi Akuakultur (PPIA) terbahagi kepada dua kategori utama iaitu Projek Komersial dan Projek Kluster. Di bawah Projek Kluster, Jabatan Perikanan menyediakan geran padanan yang merangkumi bantuan dari segi sangkar, benih, makanan dan peralatan, dengan nisbah geran “padanan 30:70”. Sebanyak 70% pembiayaan daripada Jabatan Perikanan dan 30% lagi dibiayai oleh penerima geran.

¹ Program Pembangunan Integrasi Akuakultur (Sistem Sangkar Bersepadu) - Portal Rasmi Jabatan Perikanan Malaysia. (2023, August 17). Portal Rasmi Jabatan Perikanan Malaysia. <https://www.dof.gov.my/perkhidmatan/akuakultur/program-pembangunan-integrasi-akuakultur-sistem-sangkar-bersepadu/>

BIL	AGENSI	PROGRAM
		Permohonan bagi Projek Kluster PPIA ini dibuka sepanjang tahun berdasarkan kepada peruntukan tahunan yang diluluskan. Pada tahun 2024, empat orang peserta telah menerima manfaat ini dengan peruntukan berjumlah RM687,100.00.
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	Program Perumahan Rakyat (PPR) PPR adalah salah satu inisiatif kerajaan untuk penempatan semula setinggan dan memenuhi keperluan tempat kediaman bagi golongan berpendapatan rendah (B40) dengan jumlah pendapatan kasar seisi rumah tidak melebihi RM3,000.00 sebulan. Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan melalui Jabatan Perumahan Negara (JPN) adalah agensi pelaksana utama bagi projek-projek PPR di seluruh Malaysia. PPR terdiri daripada 2 kategori iaitu PPR Disewa dan PPR Dimiliki. Semua rumah yang dibina di bawah kedua-dua program PPR Dimiliki dan PPR Disewa akan menggunakan spesifikasi perancangan dan reka bentuk perumahan kos rendah yang ditetapkan dalam Standard Perumahan Kebangsaan bagi Perumahan Kos Rendah Rumah Pangsa (CIS2). Harga jualan seunit rumah PPR adalah RM 30,000.00 – RM 35,000.00.² Perumahan PPR di kawasan bandar bertingkat antara 5 hingga 25 tingkat, manakala di pinggir bandar, ia merupakan kediaman bertanah (rumah teres). Bagi PPR Disewa, kadar sewaan adalah serendah RM124.00 sebulan tidak termasuk kos penyelenggaraan.³ Dalam pada itu di Pahang, kriteria permohonan PPR ini akan diberi keutamaan kepada anak jati Pahang. Program Perumahan Rakyat Termiskin (PPRT) / Program Perumahan Rakyat Sejahtera (PPRS) Bermula Julai 2024, Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah (KKDW) telah menjenamakan semula

² Portal Rasmi Kerajaan Negeri Pahang. (2024). Pahang.gov.my.
<https://www.pahang.gov.my/index.php/pages/view/926>

³ Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan. (2024). Kpkt.gov.my.
<https://www.kpkt.gov.my/index.php/pages/view/256?mid=164>

BIL	AGENSI	PROGRAM
		Program Perumahan Rakyat Termiskin (PPRT) kepada Program Perumahan Rakyat Sejahtera (PPRS).⁴ Penjenamaan semula ini bertujuan untuk menukar persepsi masyarakat setempat dan minda penghuni program perumahan berkenaan. Sehubungan dengan itu, keluasan perumahan tersebut juga dinaik taraf daripada 600 kepada 680 kaki persegi. PPRS turut menawarkan pilihan konsep 'sewa untuk beli' yang sebelum ini tidak ada dalam PPRT. PPRS merupakan salah satu program pembasmian kemiskinan luar bandar yang menyediakan bantuan bina baharu atau pembaikan rumah kepada golongan miskin dan miskin tegar untuk memiliki kediaman yang selamat dan selesa.⁵ Sepanjang tahun 2024, KKDW telah memperuntukkan RM460.4 juta bagi pelaksanaan kerja-kerja bina baru 3,000 unit PPRS dan membaik pulih 12,600 unit rumah. Di bawah RMK12 juga, lebih 10,000 unit rumah telah dibina.⁶ Rumah Rakyat Al-Sultan Abdullah (Ru'RASA) Ru'RASA merupakan inisiatif perumahan mampu milik yang diperkenankan oleh Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah. Program ini mula diperkenalkan pada tahun 2022 bertujuan membantu golongan B40 dan miskin tegar di Negeri Pahang untuk memiliki kediaman yang selesa dan selamat. Projek Ru'RASA bermula dengan fasa pertama yang melibatkan pembinaan sebanyak 190 unit rumah manakala 260 unit rumah pula pula dibina bagi fasa

⁴ PPRT kini dikenali sebagai Program Perumahan Rakyat Sejahtera. (2024, Julai 26). Portal Berita. <https://berita.rtm.gov.my/nasional/senarai-berita-nasional/senarai-artikel/pprt-kini-dikenali-sebagai-program-perumahan-rakyat-sejahtera>

⁵ Program Perumahan Rakyat Sejahtera (PPRS) – Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah. (2024, September 10). Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah. <https://www.rurallink.gov.my/program-perumahan-rakyat-sejahtera-pprs/>

⁶ Noh, M. F. (2024, July 26). PPRT dijenamakan semula sebagai Program Perumahan Rakyat Sejahtera. Berita Harian. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2024/07/1276561/pprt-dijenamakan-semula-sebagai-program-perumahan-rakyat-sejahtera>

BIL	AGENSI	PROGRAM
		kedua di seluruh daerah di Negeri Pahang.⁷ Reka bentuk Ru'RASA memenuhi ciri langkah keselamatan, iaitu binaan bertiang sekurang-kurangnya mengelakkan musibah banjir khususnya lokasi yang berdekatan sungai.⁸ Setiap unit rumah Ru'RASA direka dengan keluasan 750 kaki persegi, lengkap dengan tiga bilik tidur, dua bilik air, ruang tamu, ruang makan dan ruang dapur. Projek ini dijayakan hasil kerjasama erat antara Kerajaan Negeri Pahang dan Kerajaan Emiriah Arab Bersatu (UAE) dengan rumah-rumah yang dibina berharga antara RM75,000 hingga RM118,000. Rumah Rakyat Pahang (RRP) Projek RRP merupakan inisiatif Kerajaan Negeri Pahang untuk menyediakan kediaman berkualiti kepada rakyat berpendapatan rendah dan golongan yang memerlukan. Sebagai tambahan, setiap penerima turut menerima sumbangan peralatan rumah bernilai RM2,000 sebagai sokongan awal untuk menduduki kediaman baharu mereka.⁹ Pada 29 Mei 2025 di Kampung Sentosa, Maran, berlangsungnya Majlis Penyerahan Kunci Rumah Rakyat Pahang (RRP) Fasa 4 kepada 25 penerima bagi kawasan Parlimen Maran.¹⁰ Projek bantuan perumahan ini sedikit sebanyak dapat mengurangkan beban rakyat dari segi ekonomi. Rancangan Makanan Tambahan (RMT) RMT telah mula dilaksanakan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia sejak tahun 1979. Program ini bertujuan memperbaiki keadaan kesihatan, fizikal dan amalan pemakanan dalam kalangan murid

⁷ Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang - LPHP. (2025). Facebook.com.

<https://www.facebook.com/share/p/1CCfyTfrD/>

⁸ Ahmad, H. F. (2023, November 25). Bantuan Ru'RASA untuk kemudahan tempat tinggal selesa hingga ke akhir hayat - Al-Sultan Abdullah. Utusan Malaysia. <https://www.utusan.com.my/berita/2023/11/bantuan-rurasa-untuk-kemudahan-tempat-tinggal-selesa-hingga-ke-akhir-hayat-al-sultan-abdullah/>

⁹ LPHP. (2025). Lphpahang.gov.my. <https://www.lphpahang.gov.my/art/47>

¹⁰ Kerajaan Negeri Pahang. (2025). Facebook.com. <https://www.facebook.com/share/p/16oknAHkXA/>

BIL	AGENSI	PROGRAM
		sekolah rendah terutamanya dari kawasan luar bandar dan golongan berpendapatan rendah. Setiap murid yang menerima manfaat ini juga dibekalkan dengan sekotak susu sebagai diet tambahan. Mulai tahun 2022, pemberian susu dilakukan pada setiap hari persekolahan berbanding dua kali seminggu sebelum ini. Bekalan makanan bagi program RMT diberikan kepada penerima RMT pada setiap hari persekolahan dengan jumlah hari maksima sebanyak 190 hari setahun. Menu RMT ditetapkan oleh KPM dengan mengambil kira pandangan Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM). Pihak sekolah boleh memilih menu RMT daripada 20 menu yang ditetapkan. Kadar harga RMT adalah sebanyak RM3.50 bagi seorang murid/hari untuk negeri-negeri di semenanjung. Manakala, di Sarawak, Sabah dan W.P. Labuan adalah sebanyak RM4.00 bagi seorang murid/hari.¹¹ Inisiatif RMT ini mampu meringankan beban ibu bapa kerana tidak perlu mengeluarkan duit belanja harian anak-anak mereka di sekolah.
3.	Jabatan Pertanian Daerah Maran	- Jabatan Pertanian Maran berperanan memperkukuh sektor agro tani melalui pelbagai inisiatif. Antaranya termasuk: Pemberian Geran Pertanian Komoditi Jabatan Pertanian Maran memberikan geran Pertanian Komoditi kepada agensi-agensi kerajaan, Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung (JKKK), serta sekolah-sekolah terpilih bagi menyokong pembangunan projek pertanian tempatan. Penyediaan Set NFT (<i>Nutrient Film Technique</i>) Jabatan Pertanian Maran juga menyediakan set NFT untuk tanaman sayuran dengan kos

¹¹ Kementerian Pendidikan Malaysia. (2024). *Rancangan Makanan Tambahan (RMT)*. Moe.gov.my. <https://www.moe.gov.my/rancangan-makanan-tambahan>

BIL	AGENSI	PROGRAM
		RM10,000 bagi setiap set, bertujuan menggalakkan penggunaan teknologi pertanian moden dalam kalangan masyarakat dan institusi pendidikan. Inisiatif-inisiatif ini membantu memperkasa sesi pembelajaran agro tani dalam kalangan pelajar serta meningkatkan pengetahuan dan penyertaan komuniti setempat dalam bidang pertanian.
4.	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia	Projek Khas Perumahan Nelayan Projek ini dijalankan untuk membantu golongan nelayan yang berkecukupan khususnya dalam kalangan golongan miskin dan miskin tegar dengan cara membaik pulih rumah, membina rumah baharu dan membangunkan penempatan semula nelayan yang dilengkapi dengan prasarana asas supaya masyarakat nelayan dapat menikmati kualiti hidup yang lebih baik dan selesa.¹² Kadar maksimum bagi program baik pulih rumah ialah RM13,000 sebuah (Semenanjung Malaysia) dan RM15,000 sebuah (Sabah / Sarawak / W.P. Labuan). Manakala, kadar maksimum bagi program bina rumah baharu ialah RM56,000 sebuah (Semenanjung Malaysia) dan RM68,000 sebuah (Sabah / Sarawak / W.P. Labuan). Sehubungan dengan itu, kadar maksimum bagi program penempatan semula nelayan ialah RM70,000 sebuah (Semenanjung Malaysia) dan RM90,000 sebuah (Sabah / Sarawak / W.P. Labuan). Dengan adanya bantuan seperti ini, ia dapat meringankan beban nelayan dari segi pembayaran rumah sewa.

¹² *Projek Khas Perumahan Nelayan* | Ihsan MADANI. (2025, August 8). Ihsanmadani.gov.my.
<https://ihsanmadani.gov.my/inisiatif/perumahan/projek-khas-perumahan-nelayan>

MENGHENTIKAN MASALAH KELAPARAN, MENCAPAI SASARAN JAMINAN MAKANAN DAN PEMAKANAN YANG LEBIH BAIK SERTA MENGGALAKKAN PERTANIAN LESTARI

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM)	- Jabatan Kebajikan Masyarakat Maran berperanan meninjau tahap kemiskinan dan melaksanakan langkah-langkah pembasmian bagi memastikan golongan miskin mempunyai masa depan yang lebih terjamin. Antara inisiatif yang dijalankan termasuk: - Penyediaan Kemudahan Asas dan Sokongan JKM Maran menyediakan pelbagai kemudahan seperti peluang pembelajaran yang berkualiti serta makanan yang berkhasiat bagi memastikan kebajikan dan kesihatan golongan berpendapatan rendah terus terpelihara. - Pemerkasaan Sosioekonomi Golongan Miskin JKM Maran juga memberi peluang kepada golongan miskin untuk memajukan kehidupan mereka melalui program pembangunan kemahiran dan ekonomi, seterusnya membantu menghentikan kitaran kemiskinan berterusan (<i>poverty cycle</i>) dan mengurangkan risiko kemiskinan genetik menjelang tahun 2030. - Semua usaha ini diharap dapat meningkatkan taraf hidup, mengurangkan jurang kemiskinan, dan menyumbang kepada kesejahteraan sosial jangka panjang negara.

MEMASTIKAN PENDIDIKAN BERKUALITI SECARA MENYELURUH DAN SAKSAMA SERTA MENGGALAKKAN PELUANG PEMBELAJARAN SEPANJANG HAYAT UNTUK SEMUA

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Polis Diraja Malaysia (PDRM)	Kerjasama Strategik antara Agensi Pihak PDRM dan Pejabat Pendidikan Daerah (PPD) sentiasa berkolaborasi dalam menjaga kebajikan pelajar melalui program kesedaran, pemantauan

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		serta sokongan sosial. Kesannya, ia dapat membentuk pemikiran para pelajar untuk menjadi lebih kritis dan kreatif dalam menghadapi cabaran. Kempen dan Ceramah Kesedaran PDRM Maran juga menganjurkan kempen dan ceramah berkaitan jenayah secara berkala. Kempen dan ceramah ini secara tidak langsung dapat meningkatkan pengetahuan dan membina disiplin diri masyarakat. Pemodenan Pendidikan di Sekolah Penerapan kaedah pembelajaran moden sangat penting di sekolah seperti penggunaan video, teknologi digital, dan interaktif untuk memudahkan pemahaman murid. Dengan itu, pelajar lebih memahami kehendak semasa pendidikan serta bersedia menghadapi keperluan masa hadapan. Kepelbagaian Modul dan Bahan Global Penyediaan modul dan bahan pembelajaran yang bersifat global perlu bagi mendedahkan para pelajar dengan isu, budaya, dan ilmu di peringkat antarabangsa. Kaedah ini dapat membentuk pelajar yang berfikiran terbuka, berdaya saing, serta mampu beradaptasi dengan perubahan dunia global.
2.	Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA)	- JAKOA menyediakan pelbagai bentuk bantuan pendidikan untuk murid orang asli bermula daripada sekolah rendah, sekolah menengah sehinggalah ke Institusi Pengajian Tinggi. Antara bantuan yang diberikan termasuklah: Pakaian seragam (uniform) sekolah bagi pelajar Darjah 1 dan Tingkatan 1 Bantuan ini dapat meringankan kos persediaan awal persekolahan serta memberi motivasi kepada murid untuk hadir ke sekolah dengan lebih yakin. Bantuan yuran persekolahan dan wang saku JAKOA memberi bantuan yuran persekolahan dan wang saku sebanyak RM4.00 sehari bagi pelajar sekolah menengah sahaja.

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		- Perkhidmatan Pengangkutan bas/van dari tempat tinggal ke sekolah Perkhidmatan ini memudahkan akses pendidikan tanpa halangan jarak atau kos perjalanan. Sekaligus memberi keselesaan dan keyakinan kepada ibu bapa untuk menghantar anak ke sekolah. - Anugerah Pelajar Cemerlang SPM dan STPM Anugerah ini memberi galakan kepada murid Orang Asli untuk bersaing secara sihat dengan rakan sebaya. - Bantuan kewangan untuk pelajar di IPTA Bantuan ini dapat mengurangkan kadar keciciran murid Orang Asli di IPTA khususnya serta mengurangkan beban kewangan keluarga.
3.	Pejabat Pendidikan Daerah	• Unsur Pendidikan Berasaskan Teknologi Terkini Penggunaan teknologi moden dalam pendidikan prasekolah dapat menarik minat kanak-kanak untuk hadir ke sekolah secara konsisten. Pendekatan ini menjadikan proses pembelajaran lebih interaktif, menyeronokkan, dan sesuai dengan perkembangan zaman. • Pendidikan melalui Permainan dan TV Pelajaran Pendedahan berbentuk visual dan audio yang interaktif, seperti permainan pendidikan dan rancangan TV pelajaran, membantu menyampaikan ilmu dengan lebih efektif. Kaedah ini bukan sahaja membasmi masalah pelajar yang tidak menguasai kemahiran asas 3M (membaca, menulis, mengira), malah melahirkan kanak-kanak lepasan prasekolah yang lebih cerdas, pintar, dan bersedia untuk melangkah ke peringkat pendidikan seterusnya.

P2-Prosperity / Kemakmuran

**MENGALAKKAN PERTUMBUHAN EKONOMI YANG MAMPAN,
MENYELURUH DAN MAMPAN, GUNA TENAGA PENUH DAN
PRODUKTIF SERTA PEKERJAAN YANG BAIK UNTUK SEMUA**

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) Maran	Program Sejahtera Komuniti Madani (SejaTi MADANI) Program ini merupakan inisiatif baharu Kerajaan MADANI untuk merancang dan memartabatkan aktiviti sosioekonomi di peringkat komuniti. Kerajaan telah menyediakan geran antara RM50,000 hingga RM100,000 kepada komuniti untuk melaksanakan aktiviti peningkatan ekonomi dalam komuniti. Program ini telah menyasarkan lima sektor yang menjadi teras kepada pelaksanaan iaitu sektor pertanian dan makanan, pelancongan dan hospitaliti, jahitan dan kraftangan, herba dan kesihatan serta aktiviti hijau dan kitar semula. Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA) dan UiTM telah dilantik sebagai Penyelaras Negeri bagi menjayakan program Sejahtera Madani @ KPT bagi negeri Pahang. UMPSA bertanggungjawab bagi kawasan Cameron Highlands dan Paya Besar. Manakala UiTM (Pahang) bagi kawasan Maran, Kolej Komuniti Pekan (Pekan) serta Kolej Komuniti Bentong (Bentong) dan kolej komuniti lain di seluruh negara juga terlibat mengikut lokaliti masing masing.¹³ Program ini dapat meningkatkan ekonomi masyarakat setempat dan menyediakan pelbagai peluang pekerjaan kepada penduduk tempatan.

¹³ *Sejahtera Madani: IPT Memacu Perubahan Sosioekonomi Komuniti*. (2024). UMPSA News.
<https://news.umpsa.edu.my/experts/sejahtera-madani-ipt-memacu-perubahan-sosioekonomi-komuniti>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
2.	Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK)	- AADK Maran memberi peluang pekerjaan kepada klien-klien pengawasan yang tidak bekerja dengan kerjasama penduduk setempat. - Usaha ini dapat menjana pendapatan klien dan ekonomi penduduk setempat sekaligus dapat mengurangkan pengangguran dalam kalangan klien. Bukan itu sahaja, hubungan sosial dan jalinan kerjasama dapat dibentuk oleh klien bersama masyarakat sekitar. - Secara tidak langsung perkara ini dapat mengubah mentaliti negatif masyarakat tentang klien dan sentiasa menyokong klien untuk bebas daripada dadah.
3.	Jabatan Pertanian/ Majlis Amanah Rakyat (MARA)	- Jabatan Pertanian dan MARA bekerjasama melaksanakan pelbagai inisiatif bertujuan memperkasa golongan belia, khususnya di kawasan kampung. Antara inisiatif yang dijalankan adalah seperti berikut: Kursus Kemahiran Belia Menyediakan latihan dan kursus kemahiran seperti jahitan, pertanian moden, serta asas keusahawanan bagi melahirkan belia yang berkemahiran tinggi dan berdaya saing. Penganjuran Aktiviti Belia di Kampung Menganjurkan pelbagai aktiviti komuniti untuk menggalakkan penglibatan belia, memperkukuh semangat kerjasama, serta mewujudkan rangkaian sosial yang positif. Peluang Pekerjaan dan Keusahawanan Memberi peluang kepada belia untuk menjana pendapatan, termasuk dalam bidang keusahawanan kecil dan sederhana, seterusnya mengelakkan masalah pengangguran dan mengurangkan gejala sosial. Peningkatan penyertaan belia dalam sektor pertanian dan keusahawanan membantu merencanakan perkembangan ekonomi setempat, selain menyokong pertumbuhan usahawan kecil dalam kalangan generasi muda.

MENJADIKAN BANDAR DAN PENEMPATAN MANUSIA LEBIH MENYELURUH, SELAMAT, BERDAYA TAHAN DAN MAMPAN

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	Pusat Pemindahan Tetap (PPT) Kerajaan negeri Pahang membina lima Pusat Pemindahan Tetap (PPT) dengan kos hampir RM31 juta di lima daerah untuk keselesaan penduduk terjejas banjir. Antaranya adalah PPT Kampung Luit, Maran yang merupakan PPT Pertama di Malaysia dan telah siap dibina pada November 2023. PPT di Kampung Luit dibina dengan kos RM650,300 dan mampu menampung sehingga 24 keluarga jika banjir berlaku. Pada 21 November 2023, telah berlangsungnya Majlis Perasmian Pusat Pemindahan Tetap (PPT) Pertama di Malaysia. Majlis ini berlangsung di PPT Kg. Luit, Maran.¹⁴ Pusat Pemindahan ini dapat memberikan tempat berlindung kepada mangsa bencana dengan lebih selesa Pusat Pemindahan Sementara (PPS) Pada setiap tahun, kerajaan negeri Pahang telah membuka Pusat Pemindahan Sementara (PPS) sebagai pusat penempatan sementara mangsa yang mengalami bencana banjir. Ketika banjir gelombang kedua yang melanda negeri Pahang pada 10 Disember 2024, Maran menjadi daerah pertama di Pahang yang dilanda banjir. Sebanyak 4 buah PPS telah dibuka di Maran. Antaranya PPS di Kampung Ulu Luit, Pusat Pemindahan Tetap Luit, Kampung Sungai Baru Chedong dan Surau Bukit Kuin.¹⁵ Pembukaan PPS ini juga dapat memudahkan proses penyampaian bantuan kepada mangsa yang terlibat.

¹⁴ Harian, W. S. (2023, November 21). *Pahang bina pusat pemindahan tetap di lima daerah* | Sinar Harian. Sinar Harian. <https://www.sinarharian.com.my/article/635706/edisi/pahang/pahang-bina-pusat-pemindahan-tetap-di-lima-daerah>

¹⁵ Rosilawati Rosedi. (2024, December 10). *Pahang mula dilanda banjir, 4 PPS dibuka di Maran* | Sinar Harian. Sinar Harian. <https://www.sinarharian.com.my/article/701417/edisi/pahang/pahang-mula-dilanda-banjir-4-pps-dibuka-di-maran>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	Skim Tanah Rakyat (STR) STR merupakan program kerajaan negeri Pahang untuk menganugerahkan tanah kepada rakyat, terutamanya di kawasan kampung dan FELDA bagi memberi peluang kepada mereka memiliki tanah sendiri. Pada Oktober 2024, kerajaan Pahang memperluaskan STR untuk generasi FELDA dengan penambahan sebanyak 16 kawasan baharu di seluruh negeri. FELDA memiliki 115 tanah rancangan di seluruh negeri, dan Skim STR membolehkan setiap rancangan yang mempunyai tanah dapat menyediakan tanah untuk anak-anak peneroka FELDA.¹⁶ Manakala pada 3 Januari 2025, sebanyak 255 lot Skim Tanah Rakyat FELDA Pahang (STRFP) tersedia untuk generasi ke-2 FELDA Jengka 7 yang terletak di daerah Maran. FELDA Jengka 7 adalah rancangan FELDA yang pertama bagi STRFP bagi Parlimen Maran.¹⁷ Perumahan Generasi Baharu FELDA (Rumah Pahang) Pahang satu-satunya negeri di Malaysia yang mengambil alih projek Perumahan Generasi Baharu FELDA (PGBF) yang terbengkalai. PGBF ini pada asalnya merupakan inisiatif perumahan oleh Kerajaan Persekutuan menerusi Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA) untuk menyediakan rumah mampu milik kepada generasi kedua dan ketiga peneroka FELDA. Projek ini terbengkalai disebabkan oleh masalah kewangan pemaju, kelulusan teknikal tertangguh serta isu berkaitan perancangan dan pengurusan tapak. Projek ini dijenamakan semula kepada Rumah Pahang untuk memberikan identiti tempatan dan

¹⁶ Norawazni Yusof. (2024, October 5). 16 kawasan baharu Skim Tanah Rakyat untuk generasi Felda | Sinar Harian. Sinar Harian. <https://www.sinarharian.com.my/article/689322/edisi/pahang/16-kawasan-baharu-skim-tanah-rakyat-untuk-generasi-felda>

¹⁷ DS Shahaniza Shamsuddin. (2025). Facebook.com. <https://www.facebook.com/DSShahaniza/posts/255-lot-skim-tanah-rakyat-felda-pahang-strfp-tersedia-untuk-generasi-ke-2-felda-/10229108111420809/>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		memperkuh jenama kerajaan negeri dalam penyediaan perumahan rakyat. Ini juga membuka ruang untuk struktur pemantauan dan pelaksanaan lebih tersusun di bawah Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang (LPHP).¹⁸ Setakat April 2025, status pembinaan projek Rumah Pahang adalah seperti berikut: - FELDA Sungai Retang, Jerantut – 69% siap, dijangka siap sebelum akhir 2025 - FELDA Jengka 11, Maran – 72% siap, sudah memasuki fasa akhir pembinaan - FELDA Jengka 1, Maran – 53% siap, namun dipergiatkan bagi mempercepatkan kemajuan Inisiatif ini penting dalam menyelesaikan isu perumahan rakyat di Pahang kerana ia mampu membantu peserta projek untuk memiliki rumah sendiri. Pemilihan pembeli berkeelayakan untuk Rumah Pahang diuruskan oleh Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang melalui sistem e-Perumahan.¹⁹
3.	Pengurusan Air Pahang Berhad (PAPB)	• Penyelenggaraan Berkala PAPB berperanan dalam menyelenggara paip air di seluruh negeri Pahang secara berkala agar penduduk Pahang dapat menikmati bekalan air bersih yang secukupnya. Misalnya, pada 14 Februari 2023, Pengurusan Aset Air Berhad (PAAB) telah meluluskan peruntukan sebanyak RM19 juta kepada PAPB bagi melaksanakan projek menggantikan paip uzur sejauh 20 kilometer di daerah Maran. Usaha ini adalah untuk meningkatkan mutu perkhidmatan bekalan air di negeri Pahang.

¹⁸ Ridhwanisme. (2025, April 25). *Pahang satu-satunya negeri di Malaysia yang mengambil alih projek Perumahan Generasi Baharu FELDA (PGBF)*. EvolusiBina. https://www.evolusibina.com/post/pahang-satu-satunya-negeri-di-malaysia-yang-mengambil-alih-projek-perumahan-generasi-baharu-felda-p?fbclid=IwY2xjawMrakxleHRuA2FlbQlxMQBicmlkETF1cDExcDk0Z3M0a1hkMHdMAR75m9jNR8tIBxNIBzUxShYnwY-c0KLheKc5jmi-1DAF36wG7EHd7D80SsnhKg_aem_FBoR-Dn9IUonxUYR2fa_Eg

¹⁹ Malek, R. A. (2024, March 11). *Pahang isytihar 18 kawasan STR untuk generasi baharu Felda*. Harian Metro; New Straits Times. <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2024/03/1069062/pahang-isytiar-18-kawasan-str-untuk-generasi-baharu-felda>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		Selain projek bernilai RM19 juta tersebut, sebanyak 10 projek mini melibatkan perbelanjaan RM33 juta lagi masih dalam proses mendapatkan kelulusan membabitkan hampir kesemua daerah di Pahang antaranya di Maran, Raub dan Temerloh pada ketika itu.²⁰ Projek mini ini meliputi penggantian paip dan pam loji air yang sudah uzur selain menaik taraf loji air sedia ada. Impak daripada inisiatif ini, penduduk Pahang akan mendapat bekalan air bersih yang secukupnya terutamanya penduduk luar bandar. Tambahan pula, pada Disember 2023, satu projek pembangunan bekalan air telah siap dilaksanakan, iaitu Projek Bekalan Air di Chenor, Daerah Maran dengan kos berjumlah RM 360,250.00.²¹

P3-Planet / Planet

MEMULIHARA DAN MENGGUNAKAN SUMBER LAUTAN, LAUT DAN MARIN SECARA MAMPAN UNTUK PEMBANGUNAN MAMPAN

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Majlis Daerah Maran	Pembuatan <i>Effective Microorganisms (EM) Mudball</i> Pada 9 Mei 2025, Majlis Daerah Maran telah mengadakan hari 'Cintai Tasik Kita' bagi membersihkan dan memelihara ekosistem air di Taman Tasik Maran. Antara aktiviti yang dijalankan pada hari tersebut adalah pembuatan <i>EM Mudball</i>, membuang tumbuhan teratai liar yang terdapat di dalam tasik serta membersihkan kawasan tasik dan kawasan rekreasi berhampiran tasik.²²

²⁰ Rosilawati Rosedi. (2023, February 14). PAAB sedia RM19 juta ganti paip uzur di Maran | Sinar Harian. Sinar Harian. <https://www.sinarharian.com.my/article/245157/edisi/pahang/paab-sedia-rm19-juta-ganti-paip-uzur-di-maran>

²¹ Pengurusan Air Pahang Berhad. (2024). Facebook.com. <https://www.facebook.com/watch/?v=687575686726976>

²² TikTok – ismifarhan. (2025). Tiktok.com. <https://www.tiktok.com/@ismifarhan99/video/7502475946046393601>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		Pembuatan <i>Mudball</i> sangat penting bagi menjaga kelestarian tasik kerana ia bertindak sebagai ‘agen pembersih semula jadi’. <i>Mudball</i> tidak merosakkan ekosistem, malah membantu memulihkan keseimbangan ekologi air dan tanah. Dalam aktiviti ini, <i>mudball</i> yang mengandungi <i>Effective Microorganisms (EM)</i> akan dibaling ke dalam air. Mikroorganisma ini membantu memecahkan bahan organik yang tercemar dan mengurangkan bau busuk serta lumpur hitam di dasar air.

Gambar : *Effective Microorganisms (EM) Mudball*

Nota

* Tindakan yang dinyatakan hanya sebahagian kecil sahaja daripada program-program yang dijalankan oleh agensi yang terlibat.

* Terdapat beberapa SDG yang tidak mempunyai program pelaksanaan kerana agensi yang berkaitan tidak dapat hadir dan/atau tiada penerangan yang lebih terperinci tentang tindakan yang sedang dilaksanakan

Hasil Dapatan Kedua : Cadangan Penyelesaian Isu oleh Agensi

Agensi yang hadir bersetuju untuk membincangkan isu peluang pekerjaan yang terhad dan melihat cadangan penyelesaian kepada pelbagai kumpulan sasaran di kawasan Maran. Memandangkan isu yang dibangkitkan adalah isu semasa yang sedang dalam tindakan, pihak agensi telah mencadangkan cadangan penyelesaian sedia ada serta cadangan baru yang perlu diberi perhatian. Isu yang telah dibincangkan adalah seperti berikut;

Peluang pekerjaan dan sosio-ekonomi yang terhad;

- Ketiadaan sektor industri dan pusat kemahiran menyebabkan penduduk bergantung kepada pekerjaan kampung yang tidak tetap dan berpendapatan rendah
- Penghijrahan belia ke bandar untuk mendapatkan pekerjaan yang baik
- Wanita serta ibu tunggal kekurangan akses kepada latihan keusahawanan dan pembangunan ekonomi

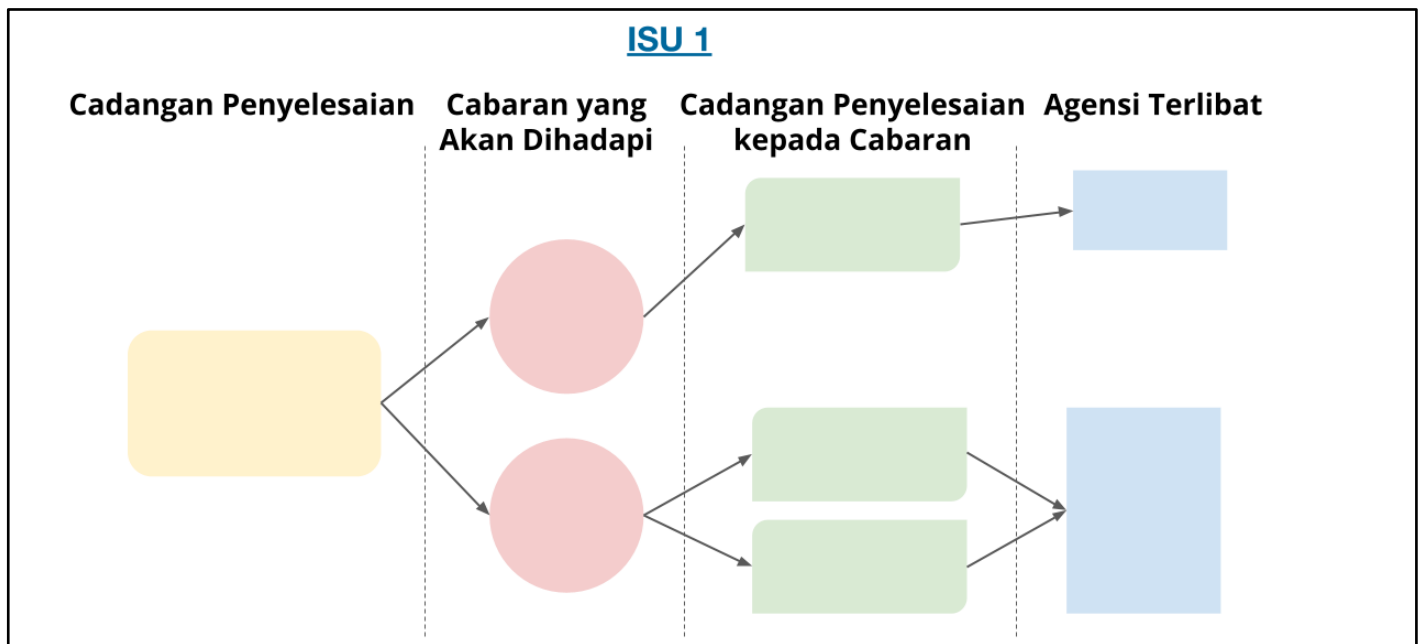
Perbincangan penyelesaian isu ini telah dijalankan berdasarkan perincian yang berikut;

- Cadangan penyelesaian
- Cabaran yang akan dihadapi
- Cadangan Penyelesaian kepada cabaran
- Agensi terlibat
- SDG berkaitan

Perbincangan antara agensi dalam mengenal pasti cabaran penyelesaian isu Parlimen Maran

Perbincangan penyelesaian isi ini telah dijalankan berdasarkan kerangka di bawah:

Isu: Peluang pekerjaan dan ekonomi yang terhad

Berikut merupakan cadangan solusi yang dikemukakan oleh wakil-wakil agensi yang hadir semasa sesi perbincangan dijalankan. Penyelesaian yang diutarakan adalah untuk memperkukuh industri pelancongan berasaskan komuniti, industri kecil dan sederhana (IKS) serta pertanian sawit sedia ada melalui penerapan elemen nilai tambah agar lebih berdaya saing, mampan dan memberi impak yang signifikan kepada pembangunan setempat. Rujuk jadual di bawah untuk penjelasan terperinci.

Industri Sawit Maran

Daerah Maran merupakan antara kawasan utama pertanian di Negeri Pahang dengan tumpuan besar kepada tanaman kelapa sawit. Kira-kira 90% daripada sektor pertanian di Maran melibatkan kelapa sawit sama ada dalam bentuk penghasilan **Crude Palm Oil** (CPO), pengumpulan buah kelapa sawit untuk diproses di kilang mahupun aktiviti hiliran yang lain.

Potensi ini semakin terserlah apabila sebanyak 1,000 ekar tanah telah diperuntukkan oleh Pejabat dan Tanah Maran khususnya pembangunan industri berasaskan sawit. Cadangan pembangunan **Palm Oil Industrial Cluster (POIC)** dijangka mampu menjadi pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi setempat, mewujudkan peluang pekerjaan baharu serta menggalakkan penglibatan industri kecil dan sederhana dalam rantai bekalan sawit.

Namun demikian, terdapat beberapa cabaran termasuk kesediaan infrastruktur, ketiadaan data komprehensif bagi menarik pelaburan, serta kebergantungan kepada keberkesanan projek **East Coast Rail Link (ECRL)** yang hanya dijangka beroperasi pada Januari 2027. Oleh itu, perbincangan bersama pelbagai pihak telah mengemukakan cadangan penyelesaian bagi memastikan pembangunan industri sawit di Maran dapat direalisasikan secara mampan.

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
CADANGAN: MEMAJUKAN INDUSTRI PALM OIL CLUSTER (POIC) DI MARAN MELALUI PEMBANGUNAN KILANG PEMROSESAN, INDUSTRI HILIRAN, PUSAT PENGUMPULAN BUAH SAWIT, SERTA EKOSISTEM SOKONGAN PERUMAHAN DAN LOGISTIK.		
Impak keberkesanan projek ECRL kepada Daerah Maran masih belum dapat diukur, kerana hanya akan beroperasi pada Januari 2027.	Majlis Daerah Maran akan mempermudah Urusan perancangan pembangunan, termasuk menyediakan pelan guna tanah yang lebih jelas untuk menarik pelabur.	• Pejabat Daerah dan Tanah Maran • Majlis Daerah Maran • Jawatankuasa 13 OSC • Sektor swasta (pelabur, pemaju hartanah, kilang pemprosesan) • Agensi peringkat persekutuan berkaitan industri sawit
Ketiadaan data komprehensif (pasaran, pengeluaran, produktiviti tanah, dan unjuran pelaburan) menyukarkan usaha menarik pelabur.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran akan mempercepatkan proses pengeluaran geran tanah bagi kawasan yang telah diperuntukkan untuk industri.	
Kekangan infrastruktur sokongan seperti perumahan pekerja, jalan perhubungan, serta akses logistik untuk menyokong pertumbuhan kluster industri.	Kerjasama strategik antara agensi dan sektor swasta diperkukuh melalui mekanisme penyelarasan contohnya jawatankuasa teknikal bersama.	
Tahap koordinasi antara agensi yang perlu diperkukuh agar tidak berlaku pertindihan fungsi dan kelewatan projek	Pengumpulan dan penyediaan data sokongan berkaitan industri sawit (hasil, potensi hiliran, pasaran eksport) sebagai dokumen rujukan pelabur.	
	Mempercepat pembangunan perumahan dan infrastruktur sokongan agar dapat menampung keperluan pekerja serta pelabur apabila industri mula beroperasi.	

Kesimpulan

Secara keseluruhan, pembangunan **Palm Oil Industrial (POIC)** di Maran berpotensi menjadi salah satu pemacu utama pertumbuhan ekonomi daerah dan negeri. Dengan sokongan 90% sektor pertanian berasaskan sawit, peruntukan tanah industri seluas 1,000 ekar, serta peluang yang bakal wujud melalui jaringan logistik ECRL, Maran mempunyai kekuatan untuk muncul sebagai hab baharu industri sawit berdaya saing.

Namun, bagi memastikan kejayaan pelaksanaan, cabaran seperti ketiadaan data, koordinasi antara agensi dan kesediaan infrastruktur perlu ditangani secara proaktif. Melalui kerjasama erat antara PDT Maran, MD, agensi teknikal dan sektor swasta, pembangunan POIC dapat dilaksanakan secara lebih sistematik, mampan dan memberi impak positif kepada masyarakat setempat dari aspek ekonomi, pekerjaan dan kesejahteraan sosial.

Industri Pelancongan

Daerah Maran mempunyai kepelbagaian aset pelancongan yang berpotensi untuk dibangunkan secara lebih sistematik. Antara produk utama pelancongan yang dikenal pasti ialah:

- Ekopelancongan, termasuk tarikan semula jadi seperti Air Terjun Teladas, Hutan Lipur Lubuk Yu, Che Minah Sayang, Jeram Pelangi, dan Bukit Kertau yang terkenal dalam kalangan pendaki dari seluruh negara. Malah, Lubuk Yu menjadi tumpuan pelancong antarabangsa melalui penganjuran *Hammock Festival* setiap tahun, yang akan memasuki edisi ke-10 pada 1 Ogos 2025.
- Agropelancongan, dengan potensi di kawasan sawah padi (Chenor Seberang, Sri Jaya, Kertau), aktiviti memancing di pesisir Sungai Pahang, serta pengembangan produk ternakan dan perikanan sangkar.
- Pelancongan warisan dan budaya, khususnya di Chenor yang kaya dengan produk makanan tradisi, rumah warisan, rumah rakit, serta sejarah raja-raja terdahulu. Selain itu, seni budaya Orang Asli (OA) seperti tarian sewang turut menjadi daya tarikan.

Walaupun mempunyai banyak kekuatan, pembangunan pelancongan di Maran berdepan dengan beberapa cabaran, antaranya isu akses, kekangan infrastruktur, kapasiti penginapan, keperluan pemandu pelancong bertauliah, gangguan ternakan, serta keterbatasan dana. Oleh itu, satu rangka strategi telah dibincangkan untuk mengemukakan cadangan penyelesaian yang praktikal.

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
CADANGAN 1: PEMBANGUNAN EKOPELANCONGAN BERASASKAN ASET SEMULA JADI SEBAGAI DESTINASI UTAMA PELANCONGAN ALAM DI PAHANG. (Air Terjun Teladas, Lubuk Yu, Che Minah Sayang, Jeram Pelangi, Bukit Kertau)		
Menurut wakil agensi yang hadir, keindahan Air Terjun Teladas boleh dinikmati oleh orang ramai yang melalui lebuhraya berhampiran. (tidak dinyatakan nama lebuhraya terlibat). Akan tetapi, akses ke Air Terjun Teladas memerlukan pelancong masuk melalui pusat bandar Maran terlebih dahulu, menyebabkan laluan lebih jauh. Mengambil kira limitasi kebolehcapaian masuk ke kawasan air terjun, rata-rata pengunjung yang datang hanya di kalangan warga tempatan sahaja.	Membina susur masuk terus dari lebuhraya ke Air Terjun Teladas untuk memudahkan akses pelancong.	• Pejabat Daerah dan Tanah Maran • Majlis Daerah Maran • Jabatan Perhutanan Negeri • Operator pelancongan • Badan bukan kerajaan / komuniti setempat
Kapasiti pengunjung di Che Minah Sayang dan Lubuk Yu terhad kepada maksima 100 orang pengunjung dalam satu masa.	Menetapkan had maksimum pengunjung di kawasan tarikan alam bagi menjaga kelestarian ekosistem.	
Lubuk Yu hanya mempunyai 2 buah Inap Desa, manakala Che Minah Sayang pula hanya mempunyai 8 buah Inap Desa.	Menambah kemudahan asas seperti Inap Desa, chalet, tandas awam, dan pusat informasi pelancongan.	

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
Jeram Pelangi memerlukan malim gunung berlesen daripada Pejabat Hutan, tetapi bilangan malim gunung masih terhad.	Melatih lebih ramai malim gunung bertauliah melalui kerjasama dengan Jabatan Perhutanan.	
CADANGAN 2: MEMPERKASA AGROPELANCONGAN DI KAWASAN SAWAH PADI (Chenor Seberang, Sri Jaya, Kertau), ternakan, dan perikanan sungai.		
Kekangan bajet untuk menaik taraf sistem pengairan sawah padi.	Meningkatkan peruntukan untuk sistem pengairan sawah dan membangunkan program 'Pesta Padi' sebagai tarikan pelancong.	• Pejabat Daerah dan Tanah Maran • Majlis Daerah Maran • Jabatan Pertanian • Jabatan Perikanan • Jabatan Perkhidmatan veterinar
Gangguan ternakan (kerbau/lembu) yang memusnahkan tanaman padi.	Menguatkuasakan undang-undang veterinar bagi mengawal ternakan yang berkeliaran.	• Tourism Pahang • Badan bukan kerajaan/ komuniti setempat termasuk pesawah dan penternak
Infrastruktur keselamatan di sangkar ikan masih rendah.	Menambah baik kemudahan sangkar ikan dengan sistem keselamatan moden dan pakej lawatan memancing.	
	Mengintegrasikan pakej pelancongan pesisir Sungai Pahang seperti <i>river cruise</i> dan pengalaman agropelancongan.	
CADANGAN 3: MENGGALAKKAN PELANCONGAN WARISAN DAN BUDAYA DENGAN MENGETENGAHKAN PRODUK TEMPATAN CHENOR, SEJARAH RAJA-RAJA TERDAHULU, RUMAH WARISAN, RUMAH RAKIT, DAN SENI BUDAYA ORANG ASLI.		
Tiada dokumen rasmi yang menghimpunkan sejarah raja-raja Chenor secara sistematik untuk dijadikan bahan rujukan.	Menghasilkan dokumen atau buku rasmi sejarah Chenor dengan kerjasama ahli akademik dan tokoh tempatan.	• Pejabat Daerah dan Tanah Maran • Majlis Daerah Maran • Jabatan Warisan Negara
Kekangan bajet untuk membangunkan produk warisan.	Mengadakan kluster aktiviti pelancongan seperti pendakian, pembuatan kuih dan produk Orang Asli di	• Operator Pelancongan

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
	bawah pengurusan Badan Bukan Kerajaan atau komuniti tempatan.	● Badan bukan kerajaan / komuniti Chenor
Sokongan pengurusan aktiviti budaya oleh Jawatankuasa Pembangunan dan Keselamatan Kampung (JPKK) terhad kerana kekurangan dana.	Menyediakan bajet khas untuk pembangunan produk budaya dan warisan.	
CADANGAN 4: PEMBANGUNAN KAPASITI BELIA SEBAGAI PENGGERAK PELANCONGAN		
Pelajar Kolej Vokasional (KV) Chenor mempunyai kemahiran pertanian seperti tembikai susu, buah tin dll tetapi kurang saluran untuk dimanfaatkan selepas tamat belajar.	Memanfaatkan tanah di bawah Program Taman Kekal Pengeluaran Makanan (TKPM) untuk disewa atau diusahakan oleh belia lepasan KV Chenor	● Pejabat Daerah dan Tanah Maran ● Majlis Daerah Maran ● TKPM ● KV Chenor ● Sektor swasta (pengusaha pelancongan, Inap Desa, resort)
Belia kurang didedahkan dengan peluang pekerjaan dalam sektor pelancongan setempat.	Melatih belia sebagai pengendali Inap Desa, pemandu pelancong, dan pengusaha produk pelancongan.	

Kesimpulan

Industri pelancongan Maran mempunyai potensi besar kerana kaya dengan sumber alam semula jadi, warisan budaya, serta agropelancongan yang unik. Dengan kedudukan strategik berhampiran lebuhraya dan laluan ECRL, Maran boleh muncul sebagai salah satu destinasi pelancongan utama di Pahang.

Namun, cabaran seperti akses yang terhad, kapasiti infrastruktur rendah, keperluan Pemandu Pelancong bertauliah, dan masalah pengurusan sumber perlu ditangani melalui pendekatan bersepadu. Melalui peranan aktif seperti PDT, MDM, agensi teknikal, NGO, dan sektor swasta, pembangunan pelancongan Maran dapat dilaksanakan secara mampan, mewujudkan peluang ekonomi baharu, meningkatkan keterlibatan komuniti, dan seterusnya menjadikan Maran sebagai destinasi pilihan pelancong domestik dan antarabangsa.

Industri Kecil dan Sederhana (IKS)

Industri Kecil dan Sederhana (IKS) di Maran mempunyai kepelbagaian potensi yang boleh dikembangkan, khususnya melalui produk berasaskan sumber tempatan. Antaranya ialah produk makanan tradisional seperti kuih tiga beradik, produk berasaskan ikan sungai contohnya ikan pekasam, makanan sejuk beku, kraftangan Orang Asli, serta produk berasaskan durian seperti tempoyak dan durian crepe. Maran juga terkenal dengan jolokan “Bandar Ayam Kampung”, yang kini sedang digiatkan kembali oleh golongan belia.

Menurut agensi yang hadir, “Bandar Ayam Kampung” adalah satu identiti yang diperkenalkan sejak 2008 untuk menjadikan Maran sebagai pusat penternakan dan sajian ayam kampung. Gelaran ini bertujuan mengukuhkan jenama daerah serta merangsang ekonomi setempat melalui penternakan dan makanan tradisional, walaupun pelaksanaannya masih berdepan cabaran dari segi pengeluaran dan promosi.

Selain itu, terdapat komuniti batik ikat celup dan batik cop di bawah Lembaga Kraf yang mampu menyumbang kepada sektor ekonomi kreatif.

Walaupun terdapat potensi besar, industri ini masih berdepan dengan cabaran dari segi pemasaran dan pengeluaran berskala kecil. Oleh itu, cadangan penyelesaian perlu diberi penekanan agar industri ini mampu berkembang secara lebih sistematik dan berdaya saing.

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
CADANGAN 1: MENGEMBANGKAN PRODUK BERASASKAN IKAN SUNGAI IAITU IKAN PEKASAM, MAKANAN SEJUK BEKU, KUIH TIGA BERADIK, KRAFTANGAN ORANG ASLI, AYAM KAMPUNG, BATIK IKAT CELUP/CAP, SERTA PRODUK BERASASKAN DURIAN		
Pemasaran produk masih berskala kecil dan terhad kepada pasaran tempatan sahaja.	Memperluaskan pemasaran melalui media sosial, e-dagang (<i>Shopee, TikTok Live, Facebook Marketplace</i>), serta melibatkan influencer tempatan untuk meningkatkan capaian produk.	● Pejabat Daerah dan Tanah Maran ● Majlis Daerah Maran ● 13 <i>One Stop Center (OSC)</i> ● Badan bukan kerajaan ● Operator pelancongan ● Sektor swasta
CADANGAN 2: MENGHIDUPKAN SEMULA JENAMA “BANDAR AYAM KAMPUNG” SEBAGAI TARIKAN UNIK MARAN		
Kekangan dari segi branding dan promosi yang konsisten.	Menyediakan latihan pemasaran digital kepada pengusaha belia serta kempen promosi di bawah Tourism Pahang atau kerjasama bersama pengusaha restoran dan pasar raya.	● Pejabat Daerah dan Tanah Maran ● Majlis Daerah Maran ● Tourism Pahang ● Jabatan Pertanian ● Pengusaha swasta
CADANGAN 3: MENINGKATKAN PENGELUARAN DAN NILAI TAMBAH PRODUK DURIAN (TEMPOYAK, DURIAN CREPE)		
Kos pengeluaran dan persaingan pasaran dengan daerah lain.	Menyediakan sokongan teknikal dan kewangan melalui program pembangunan usahawan serta memperkukuh saluran pemasaran di luar daerah.	● Pejabat Daerah dan Tanah Maran ● Majlis Daerah Maran ● Jabatan Pertanian ● Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA) ● Sektor swasta
CADANGAN 4: MENGANGKAT PRODUK KRAFTANGAN ORANG ASLI DAN BATIK IKAT CELUP SEBAGAI PRODUK KOMUNITI.		
Keterbatasan modal dan pengurusan pengeluaran secara konsisten.	JAKOA dan Lembaga Kraf memberi sokongan latihan, promosi serta peluang penyertaan dalam pameran	● Pejabat Daerah dan Tanah Maran ● Majlis Daerah Maran ● JAKOA

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
	peringkat negeri dan kebangsaan.	• Badan bukan kerajaan • Sektor swasta

Kesimpulan

Industri Kecil dan Sederhana di Maran mempunyai potensi besar untuk dikembangkan melalui gabungan produk tradisional, makanan tempatan, serta industri kreatif. Dengan adanya strategi pemasaran digital, sokongan agensi kerajaan, dan penglibatan belia, sektor IKS berupaya melonjak sebagai salah satu pemacu ekonomi daerah. Pengukuhan kerjasama antara agensi, NGO, dan sektor swasta adalah kunci untuk memastikan produk IKS Maran bukan sahaja bertahan, malah mampu menembusi pasaran serantau dan antarabangsa.

BAHAGIAN 4

Penutup

Penutup

Secara keseluruhannya, Daerah Maran mempunyai potensi besar untuk dimajukan melalui tiga sektor utama iaitu industri kelapa sawit, industri pelancongan, serta industri kecil dan sederhana (IKS). Potensi ini bukan sahaja dapat meningkatkan pertumbuhan ekonomi setempat, malah turut menyumbang kepada pembangunan sosial dan kesejahteraan masyarakat.

Pembangunan industri kelapa sawit melalui pewujudan *Palm Oil Industrial Cluster (POIC)* mampu mengoptimumkan penggunaan tanah serta menarik minat pelabur dengan sokongan infrastruktur yang terancang. Sementara itu, sektor pelancongan berasaskan alam semula jadi, warisan budaya, dan agro dapat dijadikan pemangkin kepada diversifikasi ekonomi, selaras dengan keunikan sumber semula jadi dan sejarah Maran. Dalam masa yang sama, pengukuhan IKS berasaskan produk tempatan seperti makanan tradisional, kraftangan, dan hasil pertanian mampu memberikan nilai tambah kepada ekonomi masyarakat serta mengangkat imej Maran sebagai daerah yang berdaya saing.

Namun, kejayaan pelaksanaan ketiga-tiga sektor ini memerlukan perancangan bersepadu, kerjasama strategik antara agensi kerajaan, NGO, komuniti setempat, serta sektor swasta, di samping pemerkasaan belia sebagai penggerak utama pembangunan. Dengan pendekatan holistik dan sokongan dasar yang berterusan, Maran berpotensi untuk muncul sebagai sebuah daerah yang maju, seimbang dan mampan pada masa hadapan.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG merupakan satu inisiatif untuk memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) melalui penglibatan pemegang taruh di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini berasaskan pendekatan setempat yang menekankan pemahaman terhadap realiti, keperluan, cabaran dan potensi komuniti sebagai asas kepada pembangunan penyelesaian yang lebih responsif dan mampan.

Sepanjang tahun 2025, bengkel ini telah melibatkan 32 kawasan Parlimen, dengan 4 kawasan digabungkan berdasarkan pertimbangan pentadbiran di bawah pihak berkuasa tempatan yang sama. Hasilnya, sebanyak 28 siri bengkel telah dilaksanakan, menghimpunkan ahli-ahli parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, komuniti dan pelbagai pemegang taruh dalam usaha mengenal pasti isu, memahami cabaran serta meneroka penyelesaian yang bersesuaian dengan konteks setempat. Bengkel ini telah menyediakan ruang dialog dan pembelajaran bersama bagi mengenalpasti isu pembangunan setempat, memahami cabaran semasa, meneliti intervensi sedia ada serta meneroka cadangan penyelesaian dan peluang kerjasama.

Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini menghimpunkan dapatan utama daripada proses tersebut dan disusun mengikut zon bagi mengenalpasti isu, cabaran dan tema yang merentasi kawasan parlimen, di samping mengekalkan keunikan konteks setiap lokaliti. Dapatan yang dikemukakan mencerminkan pengalaman dan perspektif pemegang taruh di lapangan serta memberikan gambaran tentang keutamaan pembangunan yang dikenal pasti di peringkat setempat.

Selain menjadi terbitan rujukan pelaksanaan program, *laporan* ini berfungsi sebagai sumber pengetahuan dan bukti setempat yang dapat menyokong perbincangan berkaitan perancangan, penyelarasan antara agensi, pembangunan intervensi dan tindakan susulan. Ia turut mengetengahkan kepentingan pendekatan merentas sektor dalam menangani isu pembangunan yang saling berkait serta keperluan untuk memperkukuh hubungan antara pemegang taruh, dan membuka ruang kepada tindakan yang lebih berasaskan bukti.

MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAN

Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari (PPM-023-14-07012020)

A-1-10, Block A, 8 Avenue, Jalan Sungai Jernih 8/1, Seksyen 8, Petaling Jaya, 46050, Selangor

secretariat@appgm-sdg.com

<https://www.facebook.com/APPGMSDGMY>

